

12.03.2024

POL-2024-29064

Sisäministeriö

Sisäministeriön lausuntopyyntö 20.2.2024 (VN/24058/2023)

Keskusrikospoliisin lausunto

Asian tausta

Sisäministeriö on pyytänyt Keskusrikospoliisilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta.

Esityksen tarkoituksena on tehdä hallitusohjelman mukaisesti EU:n määritelmädirektiivin mahdollistamat tiukennukset ulkomaalaislakiin. Poissulkemislausekkeiden soveltaminen ehdotetaan ulotettavaksi kansainvälisen suojeluaseman saamisen jälkeen tapahtuviin tekoihin sekä toissijaisen suojeluaseman osalta turvallisuuteen liittyviin seikkoihin ja tilanteisiin, joissa henkilö on jättänyt alkuperämaansa rikosseuraamukset välttääkseen. Pakolaisaseman lakkauttamiseen ehdotetaan direktiivin sallimia lisäyksiä kansallisen turvallisuuden vaarantamisen ja erityisen törkeään rikokseen syyllistymisen ja siten yhteiskunnalle vaaraksi olemisen perusteella. Pakolaisasema voitaisiin myös jättää myöntämättä näillä perusteilla.

Lisäksi esitetään kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien pituuden lyhentämistä direktiivin mahdollistamaan vähimmäispituuteen. Ulkomaalaislakia ehdotetaan myös muutettavaksi pakolaisen karkottamista koskevilta osin Euroopan komission Suomelle osoittaman huomautuksen seurauksena.

Keskusrikospoliisin lausunto

Keskusrikospoliisi toteaa, että ulkomaalaislakiin esitettyjä muutoksia voidaan pitää lähtökohtaisesti kannatettavina. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen.

Keskusrikospoliisi pitää perusteltuna ehdotusta kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien keston lyhentämisestä määritelmädirektiivin mahdollistamaan vähimmäispituuteen. Oleskeluluvan perusteita aiempaa tiheämmin tarkasteltaessa voidaan havaita nopeammin myös ne tilanteet, joissa suojelun tarve on poistunut.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan ehdotetuilla muutoksilla edistetään hallitusohjelmaan sisältyviä tavoitteita yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden

ja kansallisen turvallisuuden edistämisestä. Tavoitteita voidaan pitää tärkeänä. On tärkeää myös pyrkiä estämään turvapaikkajärjestelmän väärinkäyttö oikeudellisen vastuun pakoiluun.

Keskusrikospoliisi toteaa, että käytännössä olisi tärkeää myös pyrkiä nopeuttamaan hakemusten käsittelyprosessia sekä selkiyttää ulkomaalaislain ja rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen välistä sääntelyä. Kuten korkein oikeus ratkaisussaan KKO 2022:36 toteaa, ei lainsäädännössä ole nimenomaisesti otettu kantaa siihen, miten EU-luovuttamislain ja ulkomaalaislain säännökset tulisi sovittaa yhteen. Ulkomaalaislain 40 §:n 3 momentin mukaan ulkomaalaisella on oikeus oleskella laillisesti Suomessa hakemuksensa käsittelyn ajan tai kunnes on tehty täytäntöönpanokelpoinen päätös ulkomaalaisen maastapoistamiseksi. Lainvoimaisen tuomion johdosta tehdyn luovuttamispäätöksen saanut henkilö pystyy siten käytännössä viivyttämään merkittävästi rikoksen johdosta tapahtuvaa luovutusta turvapaikkahakemuksen tai uusintahakemuksen jättämisellä. Toistuvat noutojärjestelyjen peruutukset aiheuttavat muun ohella paljon turhaa työtä viranomaisille niin Suomessa kuin luovutusvaltioissakin.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Robin Lardot

Ylitarkastaja

Pauliina Martikainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 12.03.2024 klo 10:22. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-
mosta.